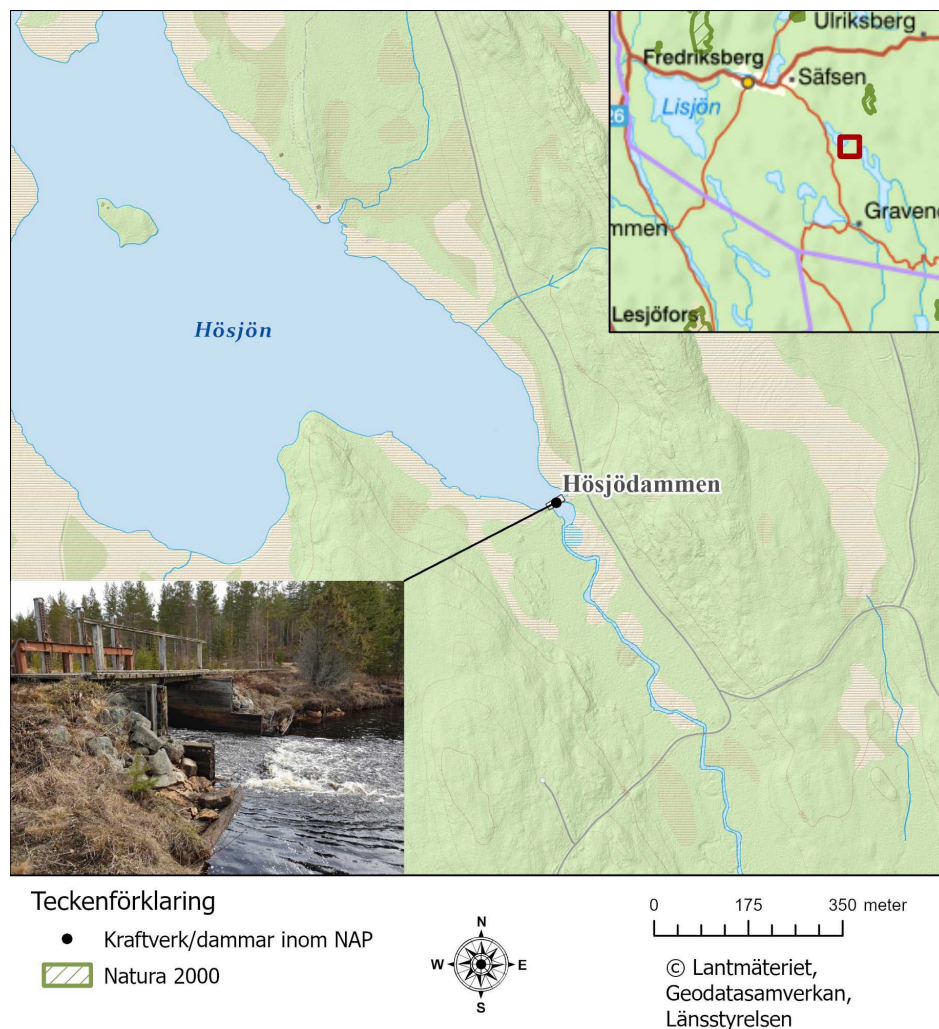

Hösjöns regleringsdamm

Figur 1: Karta över anläggning.

Verksamhetsutövaren har meddelat att de vill avveckla verksamheten och ansöka om tillstånd för att riva ut dammanläggningen och återställa sjöutloppet och det område som påverkats av verksamheten.

Sammanfattning av åtgärdsbehov

- Utrivning av dammanläggning
- Återskapande av Holmsjöns sjöutlopp
- Biotopvård i naturfåran i anslutning till dammanläggningen

Behov av åtgärder för att nå största möjliga miljönytta

Hösjöns regleringsdamm ligger vid Hösjön (WA99163154), vars utlopp bildar Hösjöälven (WA81662620). Miljökvalitetsnormerna för båda vattenförekomsterna är god Ekologisk status med tidsundantag till 2027.

Hösjön bedöms uppvisa måttlig status. Det är bedömningen av fisk som varit utslagsgivande för bedömningen, med de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna som stöd.

Hösjöälvens bedöms uppvisa måttlig status. Det är bedömningen av fisk som varit utslagsgivande för bedömningen, med de hydromorfologiska kvalitetsfaktorerna som stöd.

Huvudmålsättning för att nå miljökvalitetsnormen för Hösjön och Hösjöälven är att återställa konnektiviteten samt säkerställa ekologiskt anpassade flöden i Hösjöälven.

Fiskvandring och målarter

Hösjön är en relativt liten sjö, som när den isolerades med avseende på vandring och utbyte med andra vatten, kan förväntas uppvisa större svängningar i fiskarnas bestandsstorlek och sammansättning, jämfört med en större sjö eller om det finns ett större utbyte/vandring mellan angränsande vatten. Framförallt bedöms lake vara den art som påverkas mest.

Förutsättningarna för fiskpassage mellan sjöarna Hösjön och Gällingen var innan uppdamningen av Hösjön gynnsamma och bedöms därför ha haft en betydelse för Hösjöns fiskbestånd, som utgörs av abborre, mört, gädda och lake.

Det bedöms att fiskvandring till och från Hösjön gentemot uppströmsliggande sjöar, inte har eller har haft någon betydelse för fiskbeståndet i Hösjön. Uppströms liggande sjöar avgränsas med naturliga vandringshinder för de fiskarter som förekommer i Hösjön.

Återskapande av Hösjöns utlopp

Området behöver återställas i samband med en dammrivning annars riskerar utrivningen av dammen att bli en sjösänkning jämfört med sjöns referenstillstånd. Vilken exakt nivå som sjön har haft ursprungligen är inte känt. Det är dock viktigt att sjön får en nivå som så långt möjligt återspeglar den naturliga nivån innan dämning.

Behov av uppföljning och kontroll

Resultatet av åtgärderna behöver följas upp och dokumenteras.

Nedan visas exempel på behovet av uppföljning och kontroll:

- Avläsning och dokumentation av vattennivåer under några år för att säkerställa genomförda åtgärder.
- Uppföljning av effekten av utförd biotopvård.
- Analys av resultatet av uppföljning och kontroll.

Konsekvenser för kraftproduktionen och effektiv tillgång till vattenkraftsel

Enligt Havs- och vattenmyndighetens vägledning om samverkan inför prövning enligt nationella planen är det tänkt att verksamhetsutövaren ska analysera om föreslagna miljöanpassningar är möjliga att genomföra. Verksamhetsutövaren ges möjlighet att beskriva vilka konsekvenser Länsstyrelsens åtgärdsförslag skulle medföra vid varje enskild anläggning. Verksamhetsutövaren ska i detta sammanhang bidra med analys av hur föreslagna miljöanpassningar påverkar elproduktion och reglerförmåga.

Eftersom verksamhetsutövaren har meddelat att de vill avveckla verksamheten och riva ut anläggningen presenteras inte några konsekvenser för kraftproduktion och en effektiv tillgång till vattenkraftsel. Vilket även verksamhetsutövaren beskrivit nedan under rubriken "Verksamhetsutövaren förslag".

Hänsyn och konsekvenser för kulturmiljön

I anslutning till anläggningen vid Hösjön har vi ingen kännedom om någon verksamhet före 1900-talet. I området har det funnits finnmarksbebyggelse sedan 1600-talet som troligen har nyttjat sjön. Uppgifter om sommargravar¹ på en ö i sjön indikerar detta. Området i direkt anslutning till anläggningen bedöms ha ett visst kulturhistoriskt värde och låg känslighet.

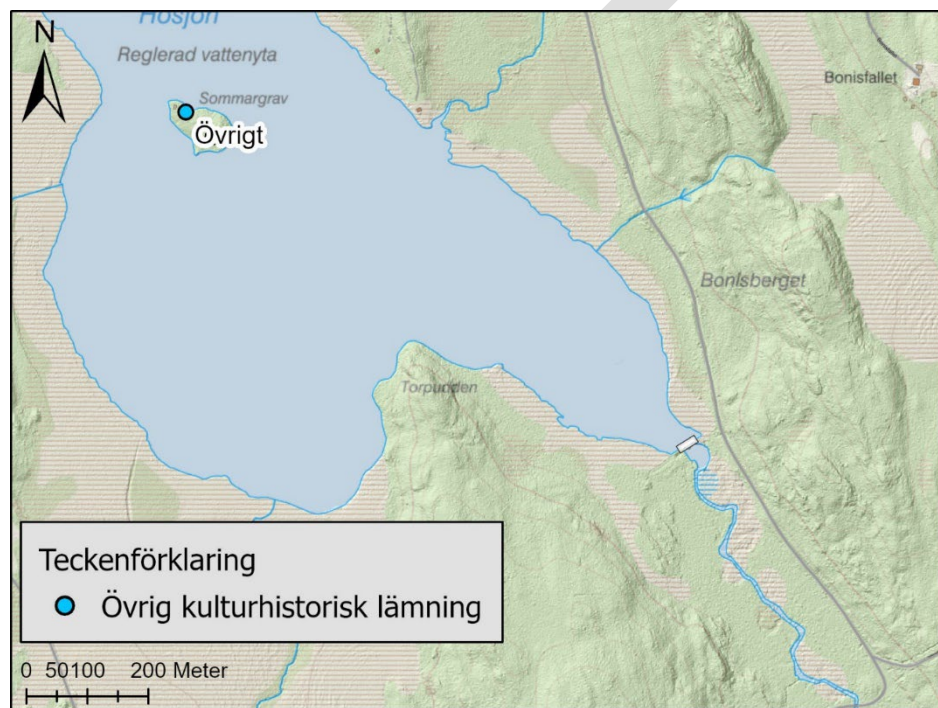
Det är verksamhetsutövarens ansvar att ta reda på vilka värdefulla kulturmiljöer som finns och vad som finns kvar på platsen. Det är viktigt att val av åtgärder bedöms utifrån den skadliga effekt den kan ha på en kulturmiljö, där strukturer och värden inte nödvändigtvis

¹ <https://pub.raa.se/visa/objekt/lamning/b5988068-547e-47d7-95ba-ff5a55bfc4d5>

ska tas bort och där påverkan på omgivningen, miljön i stort, minimeras.

Hänsyn ska tas där det finns spår av äldre verksamhet oavsett planerad åtgärd, likaså vid eventuella biotopvårdande åtgärder i vattendraget.

I samband med NAP har det tagits fram ett grundläggande kunskaps- och planeringsunderlag rörande kulturmiljö. Dokumentet kan hittas på följande länk: [Dammar i Dalarnas län - Sikforsåns avrinningsområde - Hösjön, Säfsnäs socken, Ludvika kommun | Länsstyrelsen Dalarna \(lansstyrelsen.se\)](https://www.lansstyrelsen.se/dalarna/om-landskapet/dammar-i-dalarnas-lan-sikforsans-avrinningsomrade-hosjon-safsnas-socken-ludvika-kommun)

Figur 2: Karta över kända kulturlämningar vid Hösjön.

Konsekvenser för övriga intressen

Denna punkt kan fyllas på med information som kommer in till Länsstyrelsen under analysfasen.

Nedan beskriver Ludvika kommun med egna ord konsekvenser för övriga intressen och behov av åtgärder.

Det finns 18 fritidshus runt sjön. Sannolikt finns det egna grävda brunnar. Även sjövattnen används för disk- och tvättvatten. Framförallt grävda brunnar kan påverkas vid utrivning. Därför rekommenderas provsänkning för att upptäcka och förebygga problem. Ägare till brunnar ska lokaliseras och informeras. Kontroll

samt provtagning av brunnar bör ske före och efter utrivning. Likvärdig vattenförsörjning bör ordnas om problem uppstår.

Verksamhetsutövarens förslag

Nedan beskriver verksamhetsutövaren med egna ord sin nuvarande inriktning och bedömda produktionsförluster.

Bakgrund

Hösjön uppvisar avvikelser i hydromorfologin och regleringen påverkar flöden i den nedströms belägna Hösjöälven, men sjön bedöms inte uppvisa en väsentligt förändrad karaktär. På kartan från 1768 har sjön i närapå identisk planform som idag men ingen damm syns i utloppet. Magasinet är ett av de mindre i prövningsgruppen och står för cirka 1 % av den totala reglervolymen i prövningsgruppen.

Magasinet har liten betydelse för att snabbt fylla på Gällingens magasin. Vid anläggandet av en fiskväg samt en anpassning för en mer naturlig hydrologi befaras nyttan av regleringen minska betydligt samtidigt som kostnader för tillsyn och skötsel ökar.

Nuvarande inriktning

Mot bakgrund av en betydande minskning av reglernyttan vid en miljöanpassning av anläggningen så avser verksamhetsutövaren att avveckla anläggningen och riva ut dammen.

Tillsammans med en avveckling föreslås ett naturligt utlopp ur sjön anläggas vid reglerdammens ställe och viss biotopvård genomföras. Vid en avveckling kommer vattennivån i medeltal sjunka något och amplituden minska. Åtgärderna skulle innebära en naturlig flödes- och vattenståndsregim samt fria passageförhållanden för fisk.

Området kring nuvarande damm har ett visst kulturmiljövärde men låg känslighet för åtgärder.

Bedömda produktionsförluster

Produktionsförluster har inte beräknats då anläggningen utgör ett reglermagasin och inte en produktionsenhet. Däremot kan man konstatera att en reglervolym motsvarande 1,2 miljoner kubikmeter uteblir, tillsammans med vissa möjligheter att vid behov snabbt återfylla Gällingens magasin. Reglervolymen som går förlorad är en mindre del sett till total reglervolym i prövningsgruppen, men tillsammans med övriga reglerdammar som föreslås avvecklas blir

den totala mängden förlorad reglervolym ändå betydande.
Avveckling föreslås ändå genomföras eftersom reglerdammarnas
nytta till stor del försvinner vid anläggandet av fiskvägar.

UTKAST